

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 490/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. Š., K., zastúpeného A., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Z. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 To/41/2011 z 26. októbra 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 23/2012 zo 16. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. augusta 2012 doručená sťažnosť MUDr. M. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To/41/2011 z 26. októbra 2011 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 23/2012 zo 16. mája 2012 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že rozsudkom krajského súdu bol zrušený rozsudok Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T/33/2010 z 26. apríla 2011 a súčasne bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona, pretože inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z jeho zamestnania. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere dva roky s podmieňaným odkladom a skúšobnou dobou v trvaní jedného roka a zákaz činnosti vykonávať ústavnú pohotovostnú službu na stanici rýchlej lekárskej pomoci v trvaní jedného roka.

Už v odvolaní proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ namietal, že vykonaním dôkazu posudkom znaleckého ústavu Univerzity P. J. Šafárika Košice – Lekárska fakulta (ďalej len „znalecký ústav“), ktorý na to nemal oprávnenie, bol porušený zákon. Takisto namietal nesprávne právne posúdenie skutkových záverov, o ktoré sa opieralo prvostupňové rozhodnutie.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok), v ktorom namietal okrem skutočností v odvolaní aj nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia „(zákon č. 382/2004 Z. z. k § 9)“.

Najvyšší súd uznesením bez nariadenia verejného zasadnutia 16. mája 2012 dovolanie sťažovateľa odmietol.

V sťažnosti sťažovateľ poukazuje na to, že všeobecné súdy sa námietkou nezákonnosti výkonu znaleckej činnosti znaleckým ústavom vysporiadali nesprávne a ich záver odporuje aj zneniu § 8 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 382/2004 Z. z.“). Obdobne sťažovateľ odmieta výsluch znalcov ustanovených ad hoc, pretože „*nebola splnená základná podmienka ustanovenia znalca ad hoc a to zloženie sľubu podľa § 268 ods. 4 Trestného poriadku v spojitosti s § 15 ods. 2 zákona 382/2004 Z. z.*“.

Sťažovateľ v tretej časti svojej sťažnosti podrobne polemizuje so závermi znalcov a ich skutkovými zisteniami a podľa neho všeobecné súdy „*nevykonali v smere preukázania možnosti a reálnosti záchrany života L. H. žiadne dokazovanie*“ a v danom prípade nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi pochybením sťažovateľa a následkom, ktorým bola smrť poškodeného.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené uznesením najvyššieho súdu a rozsudkom krajského súdu, žiada tieto rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 600 € a úhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 426/08, III. ÚS 175/2012).

Podstatou predloženej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s postupom všeobecných súdov (rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu) v jeho trestnej veci, pri ktorom malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľ jednak nesúhlasí s dôvodmi, na základe ktorých najvyšší súd uznesením odmietol jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu, a tiež tvrdí, že vykonaním dôkazu

posudkom znaleckého ústavu bol porušený zákon. Poukazuje aj na to, že všeobecné súdy sa námietkou nezákonnosti výkonu znaleckej činnosti znaleckým ústavom vysporiadali nesprávne a ich záver odporuje aj zneniu § 8 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z.

Súčasne sťažovateľ odmieta výsluch znalcov ustanovených ad hoc, pretože tí nezložili predpísaný sľub podľa § 268 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) v spojitosti s § 15 ods. 2 zákona 382/2004 Z. z. Sťažovateľ tiež namieta, že všeobecné súdy „*nevykonali v smere preukázania možnosti a reálnosti záchrany života L. H. žiadne dokazovanie*“ a v danom prípade nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi pochybením sťažovateľa a následkom, ktorým bola smrť poškodeného.

Sťažovateľ v petite sťažnosti žiada vysloviť porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu a súčasne navrhuje rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie.

1. Ústavný súd najprv preskúmal rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu, a potom podrobil kontrole aj uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, a v súvislosti s jeho námietkami v sťažnosti konštatuje, že nie sú dôvodné.

Ústavný súd považoval v tomto prípade lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54), podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k rozsudku krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011, III. ÚS 175/2012).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo ak by v prípade opravných konaní všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím, čo však nie je evidentne prípad sťažovateľa.

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09, I. ÚS 51/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti najprv vo vzťahu ku krajskému súdu nezistil nič, čo by robilo rozsudok krajského súdu ústavne neakceptovateľným, a teda

vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu a rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Rozhodnutie reaguje na všetky podstatné odvolacie námietky sťažovateľa a jeho obhajcu, ktoré boli doplnené na odvolacom pojednávaní a jeho zistenia a závery (uvedené na strane 6 až strane 10) vychádzajú z faktov, výpovedí svedkov a logických súvislostí, ktoré preukazujú, že svojím konaním v trestnej veci sťažovateľ naplnil „*znaky skutkovej podstaty prečinu usmrtenia*“. Okrem toho krajský súd podrobil tiež kritike rozhodnutie prvostupňového súdu, keďže okresný súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie (bližšie na strane 9).

V tomto smere ústavný súd nemôže nahrádzať právomoc všeobecných súdov, ktoré rozhodujú v trestnoprávných veciach (čl. 142 ods. 1 ústavy), a keďže z obsahu rozhodnutia nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi označeným základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu (ktorý nie je v žiadnom prípade arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený), sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bez toho, aby citoval z jeho odôvodnenia, pretože obsah odôvodnenia rozsudku je sťažovateľovi dobre známy.

2. Obdobne je sťažnosť zjavne neopodstatnená aj vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktorý odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplývajú zákonné dôvody, pre ktoré najvyšší súd dovolanie odmietol. Najvyšší súd posudzoval rozsudok krajského súdu vecne len z hľadiska sťažovateľom vymedzených dovolacích otázok [sťažovateľ tvrdil, že rozsudok krajského súdu je založený na dôkazoch, ktoré neboli ním vykonané zákonným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a krajský súd vec údajne nesprávne právne posúdil podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. K jednotlivým sťažovateľom namietaným dovolacím dôvodom najvyšší súd vo svojom uznesení zaujal bližšie stanovisko na strane 8 až strane 10, keď sa súčasne

stotožnil so závermi odvolacieho súdu, a tiež konštatoval, že jeho závery boli správne, preto napokon jeho dovolanie odmietol.

Ústavný súd po preskúmaní rozhodnutia najvyššieho súdu je toho názoru, že nie je svojvoľné a arbitrárne, a preto ani v tomto prípade nemá žiadny relevantný dôvod prehodnocovať jeho obsah, resp. korigovať jeho závery. Keďže najvyšší súd nezistil danosť ani jedného z dôvodov uplatnených sťažovateľom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku a nemožno mu vytknúť iný nesprávny procesný postup podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, ústavný súd konštatuje, že tieto skutočnosti nesignalizujú žiadnu možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu tak, že sťažnosť sťažovateľa tiež odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2012